

Anexa la Ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului cu nr.5230 /01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ

RELIGIE

***CULTUL REFORMAT și
CULTUL EVANGHELIC S.P.***

**CLASELE a IX-a – a XII-a
ȘI
PENTRU ȘCOLILE DE ARTE ȘI MESERII**

*Aprobat prin Ordinul ministrului
Nr. 5230 /01.09.2008*

BUCUREȘTI, 2008

NOTA DE FUNDAMENTARE

privind elaborarea programelor școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a

Programele școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a, documente reglatoare componente ale curriculumului național, au fost elaborate în conformitate cu:

- asumarea de către România a *Planului detaliat de lucru asupra obiectivelor sistemelor educaționale și de formare profesională din Europa*, ratificat de Consiliul European de la Barcelona, în 2002, și a *Declarației miniștrilor europeni ai educației și formării profesionale și a Comisiei Europene cu privire la consolidarea cooperării europene în formarea profesională – „Declarația de la Copenhaga”*, convenită la Copenhaga în 2002;
- obiectivele actuale ale reformei învățământului din România vizând finalitățile, curriculumul și structura învățământului obligatoriu stabilite în conformitate cu prevederile Legii învățământului nr. 84/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare și ale Legii nr. 268/2003 pentru modificarea Legii învățământului nr. 84/1995;
- nevoia de adaptare a curriculumului național la schimbările din structura învățământului preuniversitar: apartenența claselor a IX-a și a X-a deopotrivă la învățământul obligatoriu și la cel liceal;
- valorificarea experienței pozitive privind proiectarea curriculumului pentru învățământul liceal pornind de la competențe ca achiziții finale al învățării, prin care se asigură accentuarea dimensiunii acționale în formarea elevilor;
- rolul și statutul disciplinelor școlare, stabilite în planurile cadru de învățământ aprobate prin ordinul ministrului educației, cercetării și tineretului nr. 5723/23.12.2003.

Structurarea noilor planuri cadru de învățământ pentru clasele a IX-a - a XII-a pe componentele **trunchi comun** și **curriculum diferențiat** determină organizarea, la nivelul programei școlare, a ofertei educaționale centrale în competențe și conținuturi ale învățării prezentate distinct, pentru fiecare dintre aceste componente.

În aceste condiții, noile programe școlare pentru clasele a IX-a – a XII-a au următoarea structură:

- **Notă de fundamentare**, elaborată în scopul prezentării relației dintre programele școlare pentru clasele a IX-a - a XII-a și documentele de politică educațională și curriculară pe care acestea se fundamentează;
- **Notă de prezentare**, în care se detaliază rolul disciplinei de învățământ și statutul specific al acesteia în cadrul curriculumului național, precum și contribuția disciplinei de învățământ la cele opt domenii de competențe cheie stabilite la nivel european;
- **Competențe generale**, cu un nivel accentuat de complexitate, definite pe o disciplină de învățământ sau, după caz, pe o categorie de discipline de învățământ, pentru a evidenția achizițiile finale de învățare ale elevilor la sfârșitul învățământului obligatoriu și/ sau pentru a orienta pregătirea de specialitate a acestora;
- **Valori și atitudini**, finalități de natură axiologică, urmărite prin studiul disciplinei, definite pentru învățământul liceal;
- **Competențe specifice – conținuturi**, nucleul funcțional al programei școlare, definit pentru fiecare an de studiu;
- **Sugestii metodologice**, elaborate pentru a orienta proiectarea demersului didactic adecvat competențelor, valorilor și atitudinilor prevăzute în programele școlare.

NOTA DE PREZENTARE

Obiectivul general al disciplinei *Religie – cultul reformat* constă în formarea personalității în concordanță cu valorile creștine, prin integrarea cunoștințelor religioase în structurarea de atitudini moral-creștine și prin aplicarea învățaturii de credință în viața proprie și a comunității.

Prin cunoștințele, atitudinile și valorile promovate, disciplina *Religie* contribuie la formarea competențelor cheie stabilite la nivelul Comisiei Europene, cu precădere la formarea celor care vizează domeniile: a învăța să înveți, competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice și „sensibilitate la cultură”. Contribuția *Religiei* la aceste domenii este prezentată detaliat astfel:

- **a învăța să înveți**

- abilități: manifestarea autonomiei, a perseverenței și a disciplinei în procesul de învățare, reflecția critică asupra diferitelor aspecte ale învățării, din perspectiva propriei identități religioase și a atitudinii ecumenice;
- atitudini: aprecierea pozitivă a învățării și a importanței acesteia pentru dezvoltarea proprie; adaptabilitate și flexibilitate în raportarea la cele învățate; automotivație și inițiativă în procesul de învățare; dorință de dezvoltare și perfecționare permanentă;

- **competențe interpersonale, interculturale, sociale și civice**

- cunoștințe: informații despre propria credință și despre alte credințe și convingeri; cunoștințe referitoare la principalele evenimente din istoria Bisericii; noțiuni referitoare la atitudini și comportamente creștine în relația cu aproapele și în raportarea la comunitate; modele biblice de comportament și de viață;
- abilități: asumarea și susținerea propriei identități religioase; integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor; respectarea opiniilor și a comportamentelor semenilor; eliminarea din comportament a oricărei forme de violență pe criterii religioase; medierea situațiilor conflictuale care pot apărea la nivelul comunității;
- atitudini: înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii; respectul față de cei de alte credințe și convingeri; responsabilitate în raport cu propriul comportament; acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității; implicarea în viața comunității;

- **„sensibilizare la cultură”**

- cunoștințe: contribuția religiei la cultura și civilizația universală (istorie, limbă, literatură, artă, civilizație etc.);
- abilități: analizarea, compararea și dezbateră vizând rolul religiei în cultura universală;
- atitudini: asumarea propriei identități religioase și manifestarea respectului pentru alte credințe; manifestarea unor atitudini pozitive față de formele de expresie culturală.

Disciplina **Religie** face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră pe săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal și pentru școlile de arte și meserii.

Studiul disciplinei **Religie – cultul reformat** în ciclul superior al liceului se focalizează pe realizarea unei viziuni de ansamblu asupra domeniului religios, care să ofere elevilor posibilitatea de a-și forma propriul sistem de valori prin raportarea la valorile specifice moralei creștine, de a integra cunoștințele religioase în structurarea de atitudini morale și de a aplica învățătura de credință în viața proprie și a comunității. Astfel, această disciplină școlară îi pregătește pe elevi pentru înțelegerea diferențelor dintre valorile specifice diferitelor religii, pentru integrarea în comunități variate din punct de vedere al convingerilor, pentru acceptarea diversității și susținerea coeziunii la nivelul comunității și pentru înțelegerea contribuției religiei la cultura și civilizația universală.

În conformitate cu planul cadru de învățământ pentru ciclul superior al liceului, disciplina **Religie** face parte din aria curriculară "Om și societate" și i se alocă 1 oră/săptămână în trunchiul comun pentru toate filierele și profilurile învățământului liceal.

Programa este structurată astfel: notă de prezentare, competențe generale, valori și atitudini, competențe specifice asociate conținuturilor, sugestii metodologice.

Cele cinci competențe generale și competențele specifice vizează următoarele domenii: comunicare; relații interpersonale și inter-religii; domeniul atitudinal-comportamental; aspecte practic-aplicative; relațiile interdisciplinare.

Conținuturile propuse sunt asociate competențelor specifice, fapt care permite profesorului să realizeze conexiuni între ceea ce învață elevul și scopul pentru care învață. O anumită competență specifică poate fi atinsă prin diferite unități de conținut, neexistând o corespondență biunivocă între acestea. Conținuturile se subsumează unor domenii tematice care permit sintetizarea cunoștințelor asimilate de elevi în anii școlari anteriori (clasele a IX- și a X-a), prin prelucrări concentrice ale unor teme centrale și cuprind elemente de istorie a religiilor, cu accent deosebit pe istoria creștinismului și a Bisericii Reformate.

Sugestiile metodologice oferă cadrelor didactice recomandări privind modalități didactice concrete de utilizare a curriculumului în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare-evaluare.

Programa se adresează atât profesorilor de *Religie*, precum și autorilor de manuale școlare, fiind concepută astfel încât să încurajeze creativitatea didactică și adecvarea demersurilor didactice la particularitățile elevilor prin stabilirea ordinii studierii anumitor unități de conținut, prin adaptarea acestora la specificul clasei de elevi, prin valorificarea experienței de viață a elevilor și a specificului comunității din care aceștia fac parte.

Programa școlară de ***Religie*** este structurată pe următoarele componente:

- competențe generale – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- valori și atitudini – comune pentru programele școlare de *Religie* ale tuturor cultelor;
- competențe specifice asociate cu conținuturi;
- conținuturi ale învățării;
- sugestii metodologice.

COMPETENȚE GENERALE

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri
2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare
3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente
4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității
5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

VALORI ȘI ATITUDINI

- conștientizarea rolului învățăturilor Bisericii în viața personală și a comunității
- dezvoltarea respectului față de cele sfinte
- asumarea propriei identități religioase
- responsabilitate în exercitarea drepturilor și obligațiilor ce decurg din apartenența la diferite identități (confesiune, națiune, comunitate, profesie, cultură etc.)
- respect și înțelegere față de semenii de alte credințe și convingeri
- grija față de aproapele
- interesul pentru aprofundarea cunoștințelor religioase în vederea permanentei deveniri spirituale

Clasa a-IX-a

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea învățaturii de credință reformată referitoare la Revelația Scrisă	- Revelația biblică - Sola Scriptura (numai din Sfânta Scriptură poate fi cunoscut Cuvântul Domnului)
1.2. Argumentarea necesității canonizării sfințelor scrieri	- Formarea canonului, fundamentarea confesională a canonului
1.3. Identificarea elementelor structurale și a temelor fundamentale ale Sfintei Scripturi	- Temele fundamentale ale Vechiului Testament și ale Noului Testament - Complementaritatea Testamentelor

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în argumentarea învățaturii de credință	- Înțelegerea și interpretarea Bibliei; tipuri de interpretare a Bibliei
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	- Analiza comparativă a unor termeni și sintagme biblice: Canonic – apocrif; Milostenie – clemență, har; Mijlocitor – mântuitor; Credință adevărată – încrederea inimii

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Sintetizarea elementelor definitorii ale profilului creștinului, pe baza exemplelor biblice (patriarhi, profeți, ucenici, apostoli)	- Chemare, ascultare, supunere, încredere, legământ, credință, recunoștință, mântuire prin credință
3.2. Exprimarea unui punct de vedere propriu referitor la atitudinile și comportamentele unor personaje biblice	- Istoria patriarhilor și rolul legământului în viața lor - Profeții: personalități carismatice, caracteristici ale activității lor
3.3. Argumentarea semnificației poruncii iubirii (a-L iubi pe Dumnezeu și pe aproapele) ca sumă a Legii	- Etica lui Isus – cuvântul și fapta Fiului care cunoaște voința Tatălui

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Identificarea modalităților de aplicare în practică a virtuților creștine, în diferite contexte de viață	- Virtuți creștine: dragostea, bucuria, pacea, îndelunga răbdare, bunătatea, facerea de bine, credința, blândețea, înfrânarea poftelor etc.
4.2. Autoevaluarea relațiilor cu ceilalți (diferite categorii: colegi, prieteni, profesori, părinți etc.) prin raportare la valorile creștine și la exemple biblice	- Asumarea responsabilităților aproapelui: iubire, îngrijire, protecție, deservire, diaconie
4.3. Descrierea formelor de participare la viața comunității	- Viața și munca comunitară spre mai mare glorie a lui Dumnezeu

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Analizarea caracteristicilor istorice, geografice și culturale ale contextelor diferitelor evenimente biblice	- Caracterizarea perioadei Vechiului Testament (epoca patriarhilor, istoria Israelului etc.) - Caracterizarea perioadei vieții lui Isus - Caracterizarea primei perioade a Bisericii
5.2. Argumentarea importanței și semnificației faptelor lui Isus Hristos	- Miracolele lui Isus Hristos – evenimente neobișnuite ce demonstrează puterea și personalitatea activă a lui Dumnezeu - Miracolul cel mai mare al Noului Testament este însuși Isus Hristos (nașterea și învierea) - Miracolul credinței

UNITĂȚI DE CONȚINUT

I. Cunoștințe de bază despre biblie

II. Vechiul Testament

1. Cărțile istorice

Conținuturi

- Vremurile străvechi
- Istoria Israelului
- Epoca patriarhilor
- Epoca lui Moise și a lui Ioșua
- Istoria Israelului în Canaan

2. Cărțile profetice

Conținuturi

- Profeții
- Ante-istoria profetismului
- Profeții din cărțile istorice ale Bibliei
- Profeții scriitori
- Post-istoria profetismului

3. Scriptele sfinte

4. Istoria epocii inter-testamentare sau elenistice

5. Cărțile apocrife

III. Noul Testament

1. Evangheliile

Conținuturi

- Primele trei Evanghelii
- Evanghelia după Ioan

2. Viața și învățătura lui Isus

Conținuturi

- Pildele lui Isus
- Miracolele lui Isus
- Etica lui Isus
- Patimile lui Isus
- Învierea și înălțarea lui Isus

3. Misiunea Bisericii

Conținuturi

- Prima perioadă a bisericii
- Misiunea apostolului Pavel

4. Epistolele

Conținuturi

- Epistolele lui Pavel (prima grupă)
- Epistolele lui Pavel (a doua grupă)
- Epistole universale

5. Apocalipsa

6. Probleme de înțelegere și de interpretare a Bibliei

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de **Religie – cultul reformat** pentru clasa a IX-a sunt structurate pe următoarele domenii tematice: Cunoștințe de bază despre Biblie, Vechiul Testament, Noul Testament. Aceste domenii permit sintetizarea cunoștințelor asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice ale unor teme centrale.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic al conținuturilor, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare ”Om și societate” (Istorie, Geografie, Psihologie).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbaterile pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

Clasa a-X-a
COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Argumentarea învățaturii de credință reformată referitoare la temele teologice fundamentale	- Dumnezeu Tată - Dumnezeu Fiu - Sfântul Duh
1.2. Evidențierea semnificației Revelației lui Dumnezeu	- Revelația lui Dumnezeu
1.3. Descrierea elementelor definitorii ale Bisericii și ale Sfințelor Taine și slujbe	- Biserica, Sfințele Taine și slujba religioasă

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în argumentarea învățaturii de credință	Elemente de teologie reformată - Sfânta Scriptura este unica sursă a revelației dumnezeiești.
2.2. Analizarea semnificațiilor actuale ale unor termeni specifici religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial etc.)	- Hristos este singurul intermediar între Dumnezeu și om. - Mântuirea este un dar care izvorește din harul lui Dumnezeu. - Viața veșnică poate fi câștigată de om prin acceptarea lui Hristos și a mântuirii Sale, prin credință.

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de comportament creștin în exemplele biblice (Isus Hristos)	- Dumnezeu Fiu
3.2. Utilizarea elementelor definitorii ale credinței pentru definirea profilului creștinului	- Revelație și credință - Evlavia reformată
3.3. Analiza raportului dintre har și libertatea omului	- Omul – creație a lui Dumnezeu - Alegerea prin har și libertatea omului

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Identificarea modalităților de participare în slujba aproapelui	Evlavia reformată - Studierea Sfântei Scripturi
4.2. Autoevaluarea comportamentului propriu prin raportare la definirea evlaviei reformate	- Rugăciunea - Viața comunitară - Conduita reformată creștină
4.3. Argumentarea necesității participării la viața comunității	- Biserica (comunitate religioasă, rolul bisericii, ecumenia) - Sfințele Taine și slujba religioasă

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Realizarea de conexiuni între teorii biblice și teorii științifice asupra diferitelor aspecte	- Despre creație

UNITĂȚI DE CONȚINUT

I. Revelație și credință

Conținuturi

- Revelația lui Dumnezeu
- Credința creștină
- Sfânta Treime
- Alegerea prin har și libertatea omului

II. Dumnezeuul Tată

Conținuturi

- Persoana lui Dumnezeu
- Creatorul lumii
- Providența lui Dumnezeu
- Cine este omul?
- Lumea invizibilă

III. Dumnezeuul Fiu

Conținuturi

- Persoana lui Isus Hristos
- Denumirile lui Isus Hristos
- Cauza și scopul suferinței lui Isus Hristos
- Învierea lui Isus Hristos
- Înălțarea lui Isus Hristos
- Întoarcerea lui Isus Hristos

IV. Sfântul Duh

Conținuturi

- Persoana Sfântului Duh
- Drumul către mântuire
- Rodele Sfântului Duh
- Rode duhovnicești

V. Biserica, Sfintele Taine și slujba religioasă

Conținuturi

- Biserica
- Botezul
- Cina cea de taină
- Slujba bisericească reformată
- Evlavia reformată

Sugestii pentru lecții de sinteză

- Revelația lui Dumnezeu
- Sfânta Treime
- Biserica - trupul glorios a lui Hristos
- Sola Gratia, Sola Fide, Solus Christus, Sola Scriptura

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de *Religie - cultul reformat* pentru clasa a X-a sunt structurate pe următoarele domenii tematice: revelație și credință; Dumnezeuul Tată; Dumnezeuul Fiu; Sfântul Duh; Biserica, Sfintele Taine și slujă religioasă. Aceste domenii permit aprofundarea cunoștințelor asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice și prin introducerea unor elemente tematice noi.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Logică).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbateră pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

SUGESTII DE TEXTE BIBLICE PROPUSE PENTRU LECTURĂ

- pentru tema **Omul creat după chipul lui Dumnezeu**: 1Moise 1,27;2,7; 1Ioan 4,7-21; Romani 15,6; Luca 15,11-32
- pentru tema **Chipul dumnezeiesc pierdut**: 1Moise 3;4;5;6;7; Galateni 5,16-23; 1Petru 5,8; 1Tessaloniceni 5,5-8; Efeseni 5,11-14; Romani 13,12-14; Isaia 5,11-12; Efeseni 5,18; 1Corinteni 6,15-20; 2Regi 17,17; Proverbe 23,29-35; 1Corinteni 15,33; 1Petru 1,13
- pentru tema Singura cale de scăpare: Psalmii 57,2; 71,3; 1Ioan 4,20-21; 1Petru 5,2a; 1Moise 1,28-30; Faptele Apostolilor 6,1-8; 1Samuel 18,1-5; 1Corinteni 13.; Cântarea Cântărilor; Eclesiastul 4,9-12; 1Corinteni 7,1-6; Efeseni 5,31-33; Coloseni 3,18-21; 1Corinteni 12,27

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Clasa a XI-a

Se aplică și la clasa a XII-a – filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare prin școala de arte și meserii + anul de completare.

1. Definierea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Sintetizarea elementelor specifice a istoriei de religie reformată	– Reforma Bisericii
1.1. Analizarea raportului dintre creștinism și religiile lumii	– Cultul Reformat și alte culte
1.2. Descrierea elementelor definitorii ale Bisericii de la începuturi până în prezent	– Cunoștințe de bază despre Biserică – Biserica în trecut

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
a. Utilizarea adecvată a termenilor specifici religiei în argumentarea învățaturii de credință	– Elemente din istoria Bisericii Creștine – Elemente din istoria Bisericii Reformate
b. Analiza semnificațiilor actuale ale unor termeni specifice religiei, în diferite contexte de comunicare (limbaj specializat, limbaj colocvial, etc.)	

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Identificarea unor modele de comportament creștin în exemplele biblice	– De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei
3.2. Argumentarea semnificației reformatoarelor pe baza Sfântei Scripturi	– Reforma Bisericii

4. Aplicarea învățaturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Identificarea și descrierea modalităților de participare în slujba comunității	– Viața comunităților bisericești reformate în prezent
4.2. Autoevaluarea comportamentului propriu prin raportare la definierea evlaviei reformate	

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Sintetizarea caracteristicilor geografice, sociale și culturale ale lumii creștine în diferite etape din istoria creștinismului	– Cunoștințe de bază despre Biserică – Biserica în trecut – Cultul Reformat și alte culte
5.2. Identificarea consecințelor principalelor evenimente din istoria marilor religii asupra culturii și civilizației diferitelor popoare	

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

I. Cunoștințe de bază despre Biserică

Conținuturi:

- Viața primei comunități creștine

II. Biserica în trecut

1. De la persecuția creștinilor până la practicarea liberă a religiei

Conținuturi:

- De la persecuția creștinilor până la Edictul din Milano
- Întărirea învățăturii creștine
- 1054 – dezbinare și durere

2. Reforma Bisericii

Conținuturi:

- Prereformatori
- Reforma în Europa și Transilvania
- Contrareforma
- Principii reformatori

III. Cultul reformat și alte culte

1. Cultul reformat și cultele istorice
2. Cultul reformat și alte culte protestante
3. Cultul reformat și cultele neoprotestante
4. Cultul reformat și alte confesiuni
5. Cultul reformat și religiile lumii

IV. Viața comunităților bisericesti reformate în prezent

V. Teme de sinteză

- „Binecuvântați sunt cei persecutați din cauza dreptății, pentru că a lor este împărăția cerurilor.” Matei 5: 10 (Unit. I.)
- „Nu știți că trupurile voastre sunt membre ale lui Cristos?” 1Cor 6: 15a (Unit. II.)
- „Căci noi toți am fost botezați într-un singur Duh, ca să alcătuim un singur trup, fie iudeii, fie greci, fie sclavi, fie liberi; și toți am fost adăptați dintr-un singur Duh.” 1Cor 12: 13 (Unit. III.)
- „Păziți-vă de profeții mincinoși, care vin la voi îmbrăcați în haine de oi, dar pe dinăuntru sunt lupi răpitori.” Matei 7: 15 / „Vegheați și rugați-vă ca să nu cădeți în ispită.” Matei 26: 41a (Unit. IV.)
- „și voi, ca niște pietre vii sunteți zidiți să fiți o casă spirituală, o preoție sfântă, ca să aduceți jertfe spirituale, primite de Dumnezeu prin Isus Cristos.” 1 Petru 2: 5 (Unit. V.)

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile propuse în programa școlară de **Religie – cultul reformat** pentru clasa a XI-a sunt structurate pe următoarele domenii tematice: Cunoștințe de bază despre Biserică, Biserica în trecut, Biserica în prezent, Cultul Reformat și alte culte, Viața comunităților bisericești reformate în prezent. Aceste domenii permit sintetizarea cunoștințelor despre Biserică, asimilate în anii anteriori prin prelucrări concentrice ale unor teme centrale, și cuprind elemente de istorie a religiilor, cu accent deosebit pe istoria creștinismului și a Bisericii Reformate.

Temele au fost selectate din perspectiva următoarelor principii:

- accentuarea caracterului pragmatic al conținuturilor, prin centrarea pe dezvoltarea de atitudini și de comportamente;
- referirea la aspecte actuale din viața personală și din viața comunității;
- corelarea cunoștințelor specifice religiei cu cele dobândite la alte discipline de învățământ, mai ales la nivelul ariei curriculare "Om și societate" (Istorie, Geografie, Psihologie).

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care permite profesorului libertatea de opțiune în maniera de abordare a unei lecții. Construirea demersului didactic trebuie realizată în concordanță cu competențele specifice și trebuie să respecte structura internă a temelor, precum și particularitățile clasei și ale elevilor.

Se recomandă utilizarea unor activități de învățare precum:

- dialogul, dezbateră pe teme diferite;
- studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- problematizarea unor aspecte (referitoare la creație, la relația har-libertate etc.);
- implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața comunității;
- argumentarea biblică;
- utilizarea calculatorului și a altor mijloace audio-vizuale pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații sau pentru documentarea pe o temă dată.

În cadrul orei de Religie, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul motivării elevului pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI CONȚINUTURI

Clasa a XII-a

Se aplică și la clasa a XII-a – a liceului, filiera tehnologică, ruta progresivă de calificare profesională.

1. Definirea specificului propriei credințe, în raport cu alte credințe și convingeri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Analizarea elementelor definitorii al omului creat după chipul lui Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none">– Cine sunt eu?– Cine mă iubește?– Refugiu la Dumnezeu
1.2. Sintetizarea învățăturii creștine referitoare la responsabilitățile omului față de sine, față de semenii și față de Dumnezeu	<ul style="list-style-type: none">– Care este rolul vieții mele?– Locul meu în lume– Responsabili pentru semenii noștri

2. Utilizarea adecvată a conceptelor specifice religiei, în diferite contexte de comunicare

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Elaborarea de lucrări scrise (referate, eseuri, caracterizări etc.) referitoare la diferite aspecte din învățătura de credință reformată	<ul style="list-style-type: none">– Locul meu în lume: cui aparțin și în ce direcție înaintez?– Incertitudine în viața mea și scăparea din aceasta– Responsabili pentru semenii noștri
2.2. Compararea unor argumente diferite (din perspectivă religioasă, științifică) referitoare la o temă comună	<ul style="list-style-type: none">– Amețeala și consecințele acesteia: iluziile

3. Integrarea valorilor și a cunoștințelor religioase în structura propriilor atitudini și comportamente

Competențe specifice	Conținuturi
3.1. Prezentarea modelului de comportament creștin, pornind de la unele exemple biblice	<ul style="list-style-type: none">– Cine sunt eu?– Cine mă iubește?– Care este rolul vieții mele?– Locul meu în lume: cui aparțin și în ce direcție înaintez?
3.2. Caracterizarea relațiilor în plan vertical și orizontal (om – Dumnezeu și om – aproapele), fundamentate pe valorile moralei creștine	<ul style="list-style-type: none">– Locul meu în lume: cui aparțin și în ce direcție înaintez?– Refugiul la Dumnezeu– Responsabili pentru semenii noștri
3.3. Analizarea datoriilor membrilor familiei creștine, în perspectivă istorică și în contextul societății contemporane	

4. Aplicarea învățăturii de credință în viața personală și a comunității

Competențe specifice	Conținuturi
4.1. Argumentarea necesității implicării active în viața comunității	<ul style="list-style-type: none">– Responsabili pentru semenii noștri: comunitatea bisericească
4.2. Analiza critică a consecințelor unor comportamente care încalcă morala creștină, asupra vieții personale și asupra comunității	<ul style="list-style-type: none">– Incertitudine în viața mea și scăparea din ele– Posibilități de scăpare– Amețeala și consecințele lui: iluziile
4.3. Exprimarea unui punct de vedere personal privind influențele negative ale unor comportamente	

5. Corelarea cunoștințelor religioase cu cele dobândite la alte discipline de învățământ

Competențe specifice	Conținuturi
5.1. Realizarea de comparații între virtuțile creștine și norme etice contemporane	– Încertitudine în viața mea și scăparea din ele – Posibilități de scăpare – Amețeala și consecințele lui: iluziile – Refugiul la Dumnezeu – Responsabili pentru semenii noștri
5.2. Identificarea atitudinii Bisericii reformate față de principalele problematice dezbătute, în comparație cu alte puncte de vedere	

LISTA UNITĂȚILOR DE CONȚINUT

OMUL CREAT DUPĂ CHIPUL LUI DUMNEZEU

Conținuturi:

- Cine sunt eu?
- Cine mă iubește?
- Care este rolul vieții mele?
- Locul meu în lume: cui aparțin și în ce direcție înaintez?

CHIPUL DUMNEZEESC PIERDUT

Conținuturi:

- Încertitudine în viața mea și scăparea din ele
- Posibilități de scăpare
 - Exagerări în activități obișnuite
 - Exagerări ale vieții pasive, destructive
 - Amețeala, înlocuitor al senzației reale de viață
- Amețeala și consecințele lui: iluziile
 - Iluziile produse de ocultism și superstiție
 - Iluziile produse prin substanțe chimice
 - Iluziile produse de absurd
 - Iluziile produse prin literatura și filmele pornografice. Industria distractivă

SINGURA CALE DE SCĂPARE: „Dacă rămâneți în cuvântul Meu, sunteți cu adevărat ucenicii Mei; și veți cunoaște adevărul și adevărul vă va face liberi.” (Ioan 8, 31-32)

Conținuturi:

- Refugiul la Dumnezeu: „Să iubești pe Domnul Dumnezeul tău cu toată inima ta, și cu tot sufletul tău, și cu tot cugetul tău.” (Matei 22, 37)
- Responsabili pentru semenii noștri: „Să iubești pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Matei 22, 39)
 - Ocrotirea – Grijă – Diaconia
 - Prietenia – Iubirea – Dragostea
 - Alegerea tovarășului de viață – Viața intimă – Familia
 - Comunitatea bisericească

SUGESTII METODOLOGICE

Conținuturile din programa școlară de *Religie – cultul reformat* pentru clasa a XII-a sunt organizate pe următoarele domenii tematice: Omul creat după chipul lui Dumnezeu, Chipul dumnezeesc pierdut, Singura cale de scăpare. Aceste domenii permit sintetizarea cunoștințelor despre: autocunoaștere în lumina cuvântului lui Dumnezeu, definirea propriei personalități; formele de scăpare de la incertitudine care sunt fără rezultate, fără scop, și impun senzații, iluzii false, chiar dăunătoare; Cuvântul lui Dumnezeu, care este Adevărat și credința fiind singura cale de scăpare din incertitudine. A se refugia la Dumnezeu înseamnă acceptarea jertfei lui Isus, ca garanția mântuirii noastre.

Prezentul curriculum este conceput într-o manieră flexibilă, care presupune regândirea rolurilor celor doi parteneri educaționali – profesorul și elevul. Astfel, programa permite profesorului libertatea de opțiune în abordarea demersului didactic prin alegerea succesiunii capitolelor sau a temelor (care nu au în programă o ordine obligatorie), în funcție de caracteristicile clasei sau de evenimentele religioase, cu condiția respectării logicii interne a domeniului și a parcurgerii integrale a materiei prevăzute în programă. De asemenea, profesorul are libertatea de a alege metode, activități și stiluri variate, adecvate particularităților elevilor și ale clasei, precum și în concordanță cu competențele precizate pentru fiecare nivel.

În ceea ce privește elevii, temele au fost selectate astfel încât să asigure implicarea activă a acestora în procesul de predare-învățare, care să contribuie la formarea capacității de comunicare, de manifestare a spiritului critic, tolerant, la exprimarea liberă și argumentată a propriei opinii. Alegerea temelor a avut în vedere asigurarea caracterului practic-aplicativ al cunoștințelor de religie prin valorificarea experienței de viață a elevilor, prin referirea la aspecte actuale din viața personală a adolescenților și din societatea contemporană, din viața comunității, din istoria religiilor și din istoria Bisericii.

Pentru realizarea competențelor specifice se recomandă utilizarea unor activități de învățare, precum:

- dialogul, dezbateră privind importanța și rolul diferitelor elemente (de dogmatică, de morală creștină, de istorie a religiilor);
- analiza asemănărilor și a deosebirilor (între diferite aspecte ale vieții religioase, între religii, între textele religioase și cele laice pe teme comune etc.);
- realizarea unor observații, studii de caz, micro-anchete, sondaje de opinie pe teme privind aspecte concrete din viața religioasă a unei comunități sau a adolescenților;
- jocul de rol, studiul de caz cu rol de exemplificare a elementelor de morală creștină;
- analiza unor modele de acțiune privind implicarea în rezolvarea unor probleme concrete din viața adolescenților sau din viața comunității;
- argumentarea biblică și patristică;
- elaborarea de texte diverse pe teme religioase (fișe de lectură, comentarii, recenzii, referate, eseuri);
- utilizarea noilor tehnologii informatice și a altor mijloace audio-vizuale în procesul de predare-învățare (pentru ilustrarea unor teme, pentru căutarea de informații, pentru documentarea pe o temă dată);
- vizite la locașuri de cult.

În cadrul orei de *Religie*, evaluarea trebuie să aibă caracter formativ, cu scopul de a-l învăța pe elev să se autoevalueze în acord cu valorile creștine. Prin evaluare, valorizarea efortului de învățare al elevului și analiza progresului acestuia în învățare trebuie completate cu motivarea sa pentru aplicarea în practică a învățăturilor de credință. Deoarece formele clasice de evaluare au, pentru educația religioasă, limite mai accentuate decât în cazul altor discipline de studiu, se recomandă utilizarea unor modalități complementare de evaluare: proiectul, portofoliul, autoevaluarea, observarea sistematică a activității și a comportamentului elevilor în spațiul școlii și în afara acestuia.

SUGESTII DE TEXTE BIBLICE PROPUSE PENTRU LECTURĂ

- pentru tema **Omul creat după chipul lui Dumnezeu**: 1Moise 1,27;2,7; 1Ioan 4,7-21; Romani 15,6; Luca 15,11-32
- pentru tema **Chipul dumnezeiesc pierdut**: 1Moise 3;4;5;6;7; Galateni 5,16-23; 1Petru 5,8; 1Tessaloniceni 5,5-8; Efeseni 5,11-14; Romani 13,12-14; Isaia 5,11-12; Efeseni 5,18; 1Corinteni 6,15-20; 2Regi 17,17; Proverbe 23,29-35; 1Corinteni 15,33; 1Petru 1,13
- pentru tema **Singura cale de scăpare**: Psalmii 57,2; 71,3; 1Ioan 4,20-21; 1Petru 5,2a; 1Moise 1,28-30; Faptele Apostolilor 6,1-8; 1Samuel 18,1-5; 1Corinteni 13.; Cântarea Cântărilor; Eclesiastul 4,9-12; 1Corinteni 7,1-6; Efeseni 5,31-33; Coloseni 3,18-21; 1Corinteni 12,27